

Cod întrebare:	MMP_75	Nr. înreg. MMP	Nr. Nr. 161398/DM/31.03.2011
Nume	Dr. Monica Mărgineanu Cârstoiu, Președinte, Asociația „Arhitectură. Restaurare. Arheologie Stefan Bălci, vicepresedinte ARA Prof. Șerban Cantacuzino Președinte al Fundației Pro Patrimonio		

Contestatie si Raspuns	
1.	<p><i>Ordonanța Guvernului nr. 43/2000, republicată, prevede, la art. 2 (10):</i> <i>„Emiterea acordului de mediu se face numai după emiterea avizului Ministerului Culturii si Cultelor, pentru aplicarea principiului conservării integrate.” Ca atare, emiterea unui acord de mediu pentru proiectul minier Roșia Montană înaintea existenței unui astfel de aviz contravine legii. Întreaga procedură de evaluare a impactului asupra mediului a Proiectului minier Roșia Montană, precum și consultarea publică rămân deci fără obiect: proiectul nu poate, în condițiile legii să primească un acord de mediu înainte de a obține un aviz din partea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național.</i></p> <p>RMGC va respecta toate dispozițiile legale privind implementarea Proiectului și va obține toate avizele și alte documente necesare în vederea emiterii acordului de mediu. Dispoziția legală pe care ati citat-o nu instituie interdicția de a demara procedura de evaluare a impactului asupra mediului fără avizul prealabil al Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, ci condiționează doar emiterea acordului, care este actul final al întregii proceduri, de existența acestui aviz.</p>
2.	<p><i>Documentația nu consemnează statutul complet și actual al elementelor aparținând patrimoniului național aflate pe teritoriul care face obiectul proiectului minier și nu consemnează zonele de protecție prevăzute de lege ale acestor obiective.</i></p> <p><i>Astfel, <u>Masivul Cârme</u> este înregistrat în Documentație în forma cuprinsă în Lista Monumentelor Istorice (LMI) publicată în 2004 - restrânsă doar la o mică parte din masiv, zona Piatra Corbului și cuprinzând doar vestigiile datând din epoca romană - pe când în LMI revizuită, actualizată și republicată în 2010 (modificată prin Ordinul Ministrului Culturii și Patrimoniului Național nr. 2361/12 iulie 2010, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 bis / 1 octombrie 2010) Masivul Cârme este cuprins în întregime, cu toate elementele sale, atât în ceea ce privește extinderea teritorială, cât și tipologia și cronologia a vestigiilor - cod LMI: AB-I-s-A-20329, denumire: „Galeriile din Masivul Cârnic”, localizare: „Masivul Cârnic”, date: epocă romană, medievală, modernă.</i></p> <p><i>Documentația ignoră extinderea teritorială a <u>Masivul Orlea</u>, care este înregistrat doar punctual. În forma actualizată a LMI (2010), Masivului Orlea i se precizează extinderea astfel: AB-I-rn-A-00065.01 „Așezarea romană de la Alburnus Maior, Zona Orlea”, localizare: „«Orlea» întreaga localitate, pe o rază de 2 km”; AB-I-m-A-00065.02 „Exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea”, localizare: „«Orlea» întreaga localitate, pe o rază de 2 km”.</i></p> <p><i>De asemenea Documentația nu înregistrează zonele de protecție impuse de lege în jurul monumentelor istorice (delimitate pe bază de studii de specialitate sau, în lipsa acestor studii, stabilite la 200 m în localitate și 500 m în afara localității, măsurați de jur-împrejurul imobilului clasat).</i></p> <p><i>Constatăm că gravele omisiuni semnalate aici nu au fost remediate prin completările aduse Documentației în cursul anului 2010, depuse în 26 octombrie 2010 și 30 noiembrie 2010, deci ulterior actualizării LMI și publicării sale în Monitorul Oficial al României.</i></p> <p>Toate cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2001 și până în prezent au fost realizate în cadrul Programului Național de Cercetare “Alburnus Maior”, fiind emise în conformitate cu prevederile legale, autorizații de săpătură arheologică preventivă. Cercetările arheologice sunt coordonate științific de către Muzeul Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate, fiind de subliniat aportul esențial adus de către echipa de arheologie minieră de la Universitatea</p>

Toulouse Le Mirail, condusă de către dr. Beatrice Cauuet. Studiile de arheologie minieră în România sunt o premieră în acest moment, Roșia Montană fiind primul sit din țara noastră unde se desfășoară astfel de cercetări de către o echipă cu expertiza necesară. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare. Cercetările derulate în fiecare campanie arheologică sunt autorizate de către Ministerul Culturii și Cultelor în baza planului anual de cercetare arheologică aprobat de către Comisia Națională de Arheologie. Cercetarea arheologică s-a desfășurat prin sondarea tuturor zonelor accesibile și în același timp propice locuirii și altor activități umane, ținându-se cont de informațiile preliminare furnizate de sursele de arhivă și bibliografice, de observațiile făcute în cursul campaniilor perieghetice, de analizele magnetometrice, de studiile de rezistivitate electrică și de datele zborurilor fotogrametrice.

Pentru zona masivului Cârnic au fost parcurse toate etapele necesare prevăzute de legislația de specialitate în ceea ce privește cercetarea arheologică prealabilă necesară. Cercetarea a fost realizată de o echipă mixtă din care au făcut parte și arheologi francezi specializați în domeniul arheologiei miniere, recunoscuți ca atare de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național. În baza rezultatelor acestor cercetări complexe, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național –Direcția Județeană Pentru Cultură și Patrimoniu Național Alba a emis Certificatul de descărcare de sarcină arheologică nr. 9 din 14.07.2011 prin care s-a realizat descărcarea de sarcină arheologică pentru o parte semnificativă din masivul Cârnic. Zonele din masivul Cârnic pentru care a fost păstrat regimul de protecție nu vor fi afectate de proiectul minier.

Documentatia de urbanism care sta la baza proiectului prevede ca se vor elabora documentatii care vor contine reglementari detaliate cu privire la monumentele istorice.

Informații de detaliu asupra descoperirilor arheologice întâmplătoare și a cercetărilor arheologice preliminare (de suprafață și subteran) din zona masivului Orlea au fost publicate în Studiul de Impact asupra Mediului pentru Proiectul Roșia Montană, vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Anexa I, p. 219-222.

În Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează – vol. 6, p. 45 - că în ceea ce privește zona masivului Orlea este planificată continuarea cercetării arheologice preventive de suprafață și subteran, respectiv într-o zonă cu potențial arheologic reperat. De asemenea se specifică faptul că cercetările întreprinse până în acest moment în zona acestui masiv au avut un caracter preliminar. Este important de subliniat că în cadrul studiului se face precizarea: “Cum dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, din anul 2007 investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru. Astfel, activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului, nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.” (Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 16, p. 43)

În contextul acestor cercetări arheologice preliminare din subteran a avut loc o descoperire importantă în masivul Orlea, în anul 2004, valoarea ei fiind confirmată în vara anului 2005. Astfel, echipa franceză coordonată dr. Beatrice Cauuet a descoperit o cameră echipată cu o roată de drenare a apelor de mină, iar mai apoi un întreg sistem de evacuare a apei din subteran. Acest ansamblu indentificat în sectorul Păru Carpeni a fost datat în perioada romană și face obiectul unor ample cercetări și a măsurilor speciale de conservare *in situ*. Obiectivul nu va fi afectat de construcția viitoarei cariere Orlea. Cercetările arheologice preventive de suprafață pentru zona Orlea coroborate cu cercetările de arheologie minieră din sectorul Orlea – Țarina (subteran), sunt preconizate – așa cum a fost făcut public în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 16, p. 43 - pentru intervalul 2007-2012.

Conform prevederilor Legii 422/2001, completată de Legea 259/2006, este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform. avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii, descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic poate fi redat activităților umane curente (Legea 258/2006, art. 5, paragraf (2)). Astfel, este adevărat că RMGC intenționează să exploateze în faza a doua de dezvoltare a proiectului său zăcămintele auro-argintifere din zona masivului Orlea. Tot în baza prevederilor Legii 258/2006, art. 7, lit. a) investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea

patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.”

Prin urmare, această intenție de a dezvolta cariera din masivul Orlea se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran – care să ofere date exhaustive asupra sitului roman din zona Orlea. Așa cum se cunoaște – vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 9 – Orlea, p. 219-222 – în acest perimetru nu s-au desfășurat cercetări arheologice, respectiv studii de specialitate care să determine în detaliu caracteristicile și distribuția spațială a vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă. Prin urmare RMGC și-a luat angajamentul de a finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări se va putea apoi decide aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea. Cum dezvoltarea Proiectului în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, investigațiile de arheologie preventivă viitoare se vor concentra în acest perimetru. Astfel activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului în această zonă, nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.

Documentația de specialitate elaborată de echipa de cercetare franceză, respectiv *Raportul de cercetare arheologică preventivă pentru masivul Cârnic și Raportul de cercetare arheologică prealabilă pentru masivul Orlea* înaintate Ministerului Culturii și Patrimoniului Național cuprind concluzii clare și propuneri concrete în ceea ce privește vestigiile arheologice identificate în cele două zone.

3. *Documentația prevede amplasarea de obiective industriale aparținând proiectului minier al RMGC peste monumente istorice clasate și peste zonele lor de protecție.*

Peste Masivul Cârnic și Orlea, monumente istorice clasate, este prevăzută amplasarea de cariere de extargere a minereului. Alte monumente istorice și zonele lor de protecție sunt suprapuse de obiective ale proiectului minier. Efectul acestor propuneri ale Documentației – dinamitarea masivelor muntoase respective și excavarea pe amplasamentul lor a unor cariere deschise, amplasarea altor obiective industriale direct peste sau alături de celelalte monumente istorice în cauză - echivalează cu distrugerea (totală sau parțială) a acelor monumente istorice și a zonelor lor de protecție, acțiune interzisă prin lege: „Aplicarea de servituti care au drept consecință desființarea, distrușarea parțială sau degradarea monumentelor istorice și a zonelor lor de protecție este interzisă” (Legea privind protejarea monumentelor istorice nr. 422/2001, art. 10.4.).

Suprapunerea carierelor și a altor obiective industriale peste monumente clasate încalcă prevederile Legii minelor nr. 85/2003, care prevede la art. 11, alin.1: „Efectuarea de activități miniere pe terenurile pe care sunt amplasate monumente istorice.

culturale, religioase, situri arheologice de interes deosebit [...], precum și instituirea dreptului de servitute pentru activități miniere pe astfel de terenuri sunt strict interzise/”

OUG 195 / 2005, actualizată, privind protecția mediului prevede la art. 70: „Pentru asigurarea unui mediu de viață sănătos, autoritățile administrației publice locale, precum și, după caz, persoanele fizice și juridice au următoarele obligații: [...] e) să respecte regimul de protecție specială [...] a monumentelor istorice, a ariilor protejate și a monumentelor naturii. Sunt interzise amplasarea de obiective și desfășurarea unor activități cu efecte dăunătoare în perimetrul și în zonele de protecție a acestora.”

În ceea ce privește siturile arheologice și monumentele istorice, a fost întreprinsă o cercetare prealabilă complexă și detaliată cu privire la natura, caracteristicile și distribuția acestor componente de patrimoniu cultural imobil. În baza rezultatelor acestor cercetări au fost elaborate documentații de specialitate fie pentru instituirea unor zone protejate (cuprinzând deopotrivă monumente istorice și vestigii arheologice), dar și pentru parcurgerea procedurii de descărcare de sarcină arheologică. În ceea ce privește documentațiile de urbanism necesare au fost întocmite documentații de tip PUG, PUZ și PUZ-CP care au fost supuse avizării de către instituțiile și organismele publice abilitate.

Pentru zona masivului Cârnic au fost parcurse toate etapele necesare prevăzute de legislația de specialitate în ceea ce privește cercetarea arheologică prealabilă necesară. Cercetarea a fost realizată

de o echipă mixtă din care au făcut parte și arheologi francezi specializați în domeniul arheologiei miniere, recunoscuți ca atare de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național. În baza rezultatelor acestor cercetări complexe, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național –Direcția Județeană Pentru Cultură și Patrimoniu Național Alba a emis Certificatul de descărcare de sarcină arheologică nr. 9 din 14.07.2011 prin care s-a realizat descărcarea de sarcină arheologică pentru o parte semnificativă din masivul Cârnic. Zonele din masivul Cârnic pentru care a fost păstrat regimul de protecție nu vor fi afectate de proiectul minier.

Informații de detaliu asupra descoperirilor arheologice întâmplătoare și a cercetărilor arheologice preliminare (de suprafață și subteran) din zona masivului Orlea au fost publicate în Studiul de Impact asupra Mediului pentru Proiectul Roșia Montană, vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Anexa I, p. 219-222.

În Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează – vol. 6, p. 45 - că în ceea ce privește zona masivului Orlea este planificată continuarea cercetării arheologice preventive de suprafață și subteran, respectiv într-o zonă cu potențial arheologic reperat. De asemenea se specifică faptul că cercetările întreprinse până în acest moment în zona acestui masiv au avut un caracter preliminar. Este important de subliniat că în cadrul studiului se face precizarea: "Cum dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, din anul 2007 investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru. Astfel, activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului, nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale." (Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 16, p. 43)

În contextul acestor cercetări arheologice preliminare din subteran a avut loc o descoperire importantă în masivul Orlea, în anul 2004, valoarea ei fiind confirmată în vara anului 2005. Astfel, echipa franceză coordonată dr. Beatrice Cauuet a descoperit o cameră echipată cu o roată de drenare a apelor de mină, iar mai apoi un întreg sistem de evacuare a apei din subteran. Acest ansamblu indentificat în sectorul Păru Carpeni a fost datat în perioada romană și face obiectul unor ample cercetări și a măsurilor speciale de conservare *in situ*. Obiectivul nu va fi afectat de construcția viitoarei cariere Orlea. Cercetările arheologice preventive de suprafață pentru zona Orlea coroborate cu cercetările de arheologie minieră din sectorul Orlea – Țarina (subteran), sunt preconizate – așa cum a fost făcut public în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 16, p. 43 - pentru intervalul 2007-2012.

Conform prevederilor Legii 422/2001, completată de Legea 259/2006, este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform. avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii, descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic poate fi redat activităților umane curente (Legea 258/2006, art. 5, paragraf (2)). Astfel, este adevărat că RMGC intenționează să exploateze în faza a doua de dezvoltare a proiectului său zăcămintele auro-argintifere din zona masivului Orlea. Tot în baza prevederilor Legii 258/2006, art. 7, lit. a) investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.”

Prin urmare, această intenție de a dezvolta cariera din masivul Orlea se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran – care să ofere date exhaustive asupra sitului roman din zona Orlea. Așa cum se cunoaște – vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 9 – Orlea, p. 219-222 – în acest perimetru nu s-au desfășurat cercetări arheologice, respectiv studii de specialitate care să determine în detaliu caracteristicile și distribuția spațială a vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă. Prin urmare RMGC și-a luat angajamentul de a finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări se va putea apoi decide aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea. Cum dezvoltarea Proiectului în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, investigațiile de

arheologie preventivă viitoare se vor concentra în acest perimetru. Astfel activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului în această zonă, nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.

Documentația de specialitate elaborată de echipa de cercetare franceză, respectiv *Raportul de cercetare arheologică preventivă pentru masivul Cârnic* și *Raportul de cercetare arheologică prealabilă pentru masivul Orlea* înaintate Ministerului Culturii și Patrimoniului Național cuprind concluzii clare și propuneri concrete în ceea ce privește vestigiile arheologice identificate în cele două zone.

În conformitate cu prevederile legale aplicabile și buna practică uzuală la nivel internațional în asemenea cazuri, pentru atenuarea impactului pe care proiectul minier îl va avea asupra patrimoniului cultural au fost elaborate planuri de management specifice, respectiv documente operaționale. Astfel aceste măsuri complexe sunt detaliate în Planul de Management pentru Patrimoniul Cultural, elaborat și atașat Raportului EIM asigură cadrul general pentru minimizarea impactului potențial al Proiectului asupra patrimoniului cultural, astfel cum este acesta descris în Capitolul 4.9 al Raportului EIM, respectiv Protocolul pentru Descoperiri Întâmplătoare.

Planul de Management pentru Patrimoniul Cultural a fost conceput de către instituții românești și străine cu expertiză în domeniu și stabilește cadrul pentru atingerea echilibrului între necesitățile, aparent divergente, implicate de conservare, de dezvoltarea economică durabilă și de interesul comunității locale. Dispozițiile cuprinse în Planul de Management pentru Patrimoniul Cultural nu substituie prevederile legale, ci urmăresc reunirea informațiilor privind caracteristicile și semnificația siturilor și monumentelor istorice din zona Roșia Montană (în sens larg), identificarea organizațiilor și persoanelor fizice ale căror interese sunt legate de această zonă, identificarea riscurilor și oportunităților de conservare și dezvoltare a patrimoniului cultural, precum și conturarea unei strategii globale pentru atingerea unui scop comun. În aceste condiții, Planul de Management pentru Patrimoniul Cultural elaborat de RMGC conține un cadru de politici cu caracter director. Atingerea scopurilor conservării și dezvoltării durabile depinde de modul în care toate părțile implicate în gestionarea patrimoniului cultural din zonă își coordonează acțiunile.

Planul de Management pentru Centrul Istoric Roșia Montană urmărește următoarele scopuri principale:

- să formuleze obiective pentru managementul peisajului cultural și al mediului înconjurător, din care peisajul cultural este parte integrantă, având în vedere toate componentele acestui peisaj, de la elementele naturale și ansambluri arhitectural – urbanistice, la patrimoniul arheologic și industrial, la monumentele individuale și la varietatea de componente izolate;
- să stimuleze cunoașterea și sporirea interesului publicului pentru sit și să promoveze valoarea educațională și culturală a mediului înconjurător în ansamblu;
- să definească o strategie de management care să se ghideze după principiile dezvoltării durabile, urmărind realizarea unui echilibru între conservarea valorilor culturale și a celor naturale, între utilizarea turistică și exploatarea resurselor naturale;
- să identifice beneficiile potențiale, economice și culturale, ale sitului și să stimuleze participarea actorilor locali la potențarea acestor beneficii, fără a periclita resursa culturală;
- să propună un program prioritar de acțiuni care să fie realizabile și să contribuie la conservarea și punerea în valoare a sitului.

Documentația de urbanism care sta la baza proiectului prevede ca se vor elabora documentații care vor conține reglementări detaliate cu privire la monumentele istorice și nu se va ajunge, în nici un caz la distrugerea acestora.